

Bela, Vajda Andras, Söos Angela și decanul de vîrstă al colectivului, Nadai Istvan.

Socotim suficiente pildele de mai sus pentru a marca potențialul de valori de

care dispune echipa maghiară de la Satu-Mare și pe care îl poate utiliza cu succes Teatrul de Nord în abordarea celui mai pretențios repertoriu.

Valeria Ducea

Reșița

UN RAPORT ÎMBUNĂTĂȘIT CU PUBLICUL

Răsfoind colecția revistei „Teatrul” (nr. 3/1967), am avut surpriza de a găsi însemnat exact observațiile pe care mă pregăteam să le notez cu privire la teatrul din Reșița. Este vorba de avaturile unui colectiv care luptă cu inerția, aspirînd spre țeluri mai înalte, dar handicapat mereu de piedici mai presus de puterile lui. Aceeași problemă (nerezolvată) a sălii în care teatrul este simplu chiriaș, singura sală în care se organizează toate conferințele, consfăturile, concursurile, turneele, concertele, sală construită, de fapt, pentru nevoile și spre folosul artiștilor amatori. Planificarea spectacolelor devine astfel aproximativă, pentru că teatrul nu are certitudinea că reprezentarea preconizată azi nu va fi suspendată mâine. Aceeași problemă a unui colectiv descompletat, avînd o schemă deficitară, cu șapte goluri la capitolul actori, înregistrîndu-se, an de an, refuzul net al tinerilor absolvenți de la Institutul de Teatru de a opta pentru teatrul reșițean. Atelierele teatrului sînt mai mult decît improvizate într-o străveche, insalubră și neprietenoasă clădire, iar instalațiile tehnice de scenă sînt necorespunzătoare, pentru că nu se pot face investiții într-o sală în care instituția este doar oaspe. Mitul lui Sisif este aici mai actual ca oricînd.

Și totuși, Teatrul de Stat din Reșița se pregătește să sărbătorească anul acesta douăzeci de ani de activitate. Inaugurarea : 1 iunie 1949 cu piesa *Cumpăna* de Lucia Demetrius în regia artistului popularului, Sică Alexandrescu. Inițiativa de a înființa un teatru al oțelărilor cetății de foc a stîrnit entuziasm, aducînd colaborarea prestigioasă a unor actori ca Ionel Țăranu, Iulian Neculescu, C. Morțun, I. Horațiu, Aglae Metaxa, N. Făgădaru, N. Baldovin, V. Crețoiu și mulți alții. Răsfoind afișele, programele, vechile colecții de presă pentru a ne reaminti repertoriul celor douăzeci de ani, apare,

cu surprindere și satisfacție, o reală operă de culturalizare, o școală a literaturii dramatice românești și străine, cu rezultate greu de menționat în statistici, dar contribuînd, de bună seamă, la conturarea preocupărilor unei generații. S-a jucat pe scena reșițeană întreaga operă a lui I. L. Caragiale, inclusiv *Momentele* dramatizate, s-au jucat piese de V. Alecsandri, B. P. Hasdeu, Davila, dramatizări după Ion Creangă ; s-au jucat piesele lui Victor Ion Popa și Mihail Sebastian, G. M. Zamfirescu și Al. Kirițescu, Victor Eftimiu și Tudor Mușatescu ; piesele Luciei Demetrius și ale lui Aurel Baranga, Tudor Șoimaru și Mihail Davidoglu, Ion Luca și Mircea Ștefănescu, Al. Mirodan, Al. Voitin și Ion Omescu. Din dramaturgia clasică universală au fost puse în scenă opere de Molière și Shakespeare, Schiller și Shaw, Ostrovski, Gogol și Gorki.

Aniversarea ne obligă la aduceri aminte. La succesul unor spectacole au contribuit regizori ca Sică Alexandrescu, Ion Șahighian, Ion Olteanu, Petre Sava Băleanu, Marin Iorda, Val. Mugur, iar mai recent Geta Vlad și Ioana Ottescu ; scenografi ca Jules Perahim, Elena Veakis, Paul Bortnovski, Mihai Tofan, Ion Popescu Udriște, Constantin Piliuță, Traian Nițescu, iar în actuala stagiune Sanda Mușatescu și Eugenia Bassa-Crișmaru au semnat decoruri.

Dar istoria anevoie se scrie, iar teatrul este o artă a prezentului. Unor merite cu greu dobîndite trebuie să li se adauge mereu altele pentru a menține interesul viu pentru soarta teatrului reșițean.

După cîteva spectacole vizionate, toate premiere ale actualei stagiuni, refuzăm să punem aceste succese de bun augur doar pe seama creșterii importanței administrative a orașului (în urma reorganizării administrative, Reșița a devenit reședință de județ), ci am adăuga constata-

rea unui entuziasm lucid al conducerii directe a teatrului. Nu facem un secret (ar fi secretul lui Polichinelle) din faptul că ultimele stagioni au fost cenușii sub toate aspectele. Dar, iată, cu un colectiv descompletat, cu actori de formație atât de diferită la capitolul mijloacele de expresie, cu lipsa unor emploi-uri mai ales la categoria actorilor mai vîrstnici, dar și a unor tineri, teatrul obține reale rezultate pozitive și, ceea ce este mai important, adeziunea publicului. Divorțul teatru-spectator, penibil în trecutele stagioni, este pe cale de rezolvare. A contribuit la această reparare, în primul rînd, un repertoriu mai echilibrat, accesibil (concesile sînt mai mici), studiat cu grijă pentru acoperirea lui actoricească, dar un repertoriu în care comedia deține primatul! Dar semnalăm și aportul unor regizori și scenografi care au știut să repartizeze just moselele forțe ale colectivului și să suplinească în formă și culoare deficiențele unei scene adesea improvizate.

Accentele viguroase de comedie au fost minuțios subliniate de Geta Vlad, într-un text care-i era atât de familiar, *Comedie cu olteni* de Gh. Vlad (titlul sub care a fost înscrisă pe afiș piesa *Cînd aud cucul cîntînd*). Un decor-jucărie, excelent ca funcționalitate, simplu și viu colorat (Sanda Mușatescu), contribuie la atmosfera luminoasă, destinsă a spectacolului. Notabilă, de asemenea, acuratețea cu care au fost descifrate și transmise ideile din textul lui Aurel Storin, *Invitați cu telegrame* (titlu cu care apare la Reșița piesa *Cu cine mă bat*), de către regizoarea Ioana Ottescu, în decorul corect, semnat de Virgil Miloia. Sub aceeași semnătură găsim un spectacol agreabil, salvat cu grijă de pericolul melodramei, pe partitura textului *Micul infern* de Mircea Ștefănescu. Decorul lui Al. Olian oferă utile spații de joc, dar abundența stucaturii îl banalizează. Mai puțin interesante costumele (mai ales în actul I); subliniem că este vorba de trei piese românești, mai noi sau mai vechi, realizate prin colaborarea cu regizori și scenografi dinafara teatrului. Să fie acesta motivul unor împliniri actricești mai demne de reținut? Pentru că Tanța Lake-Albuleanu ne oferă două roluri importante rezolvate cu bun meșteșug: o Aurica din *Comedie cu olteni*, cu tonic umor, și o atracțioasă soție în *Micul infern*, dozînd cu pricepere umorul duos cu nostalgia, seriozitatea cu cochetăria. Ninon Florescu, mai la suprafață în Dumitra olteancă, realizează o bună compoziție în *Micul infern*. Discreția cu care își rezolvă partitura Ghe-

ghe Vilceanu în Ciocu (*Comedie cu olteni*) se verifică și în Doctorul din *Micul infern*. Florin Timpu este dispus să-și speculeze partitura pe latura umoristică, atât în *Comedie cu olteni* (Lisandru), cit și în *Invitați cu telegrame* (Bozocca). Am remarcat conștiinciozitatea și talentul lui Grigore Alexandrescu, umorul plin al lui George Urlică, ținuta sobră a lui Cristian Pîrvulescu, vitalitatea Aurei Rînniceanu, simpatia pe care o degajă Gheorghe Doroftei, precum și contribuțiile utile ale Mariei Vodă, Coca Mihalache, Milena Rizescu, Mihai Epure, Vasile Bolu, Aurel Gheorghiu, Valentin Rusmir, Ludmila Ursache, unii dintre ei verificați în mai multe roluri.

Reșițenii asteptă viitoarele premiere, între care *Paharul cu apă* de Scribe, *Croitorii cei mari din Valahia* de Al. T. Popescu și *Bicicleta în fața porții* de M. S. Sauvajon.

Conducerea teatrului ne mărturisește intenția de a include în viitoarele proiecte piese atracțioase care să ispitească gustul pentru teatru al spectatorilor, cu aceeași preocupare pentru dramaturgia originală. Vechea tradiție de teatru în Reșița se formase prin operetă (adesea desuetă) sau prin comedia muzicală boulevardieră. Chestionarele prin care s-a sondat opinia spectatorilor au adus rezultate neconcludente. De aceea, toată atenția se îndreaptă spre atragerea spectatorilor tineri și formarea unui public capabil să înțeleagă și să guste un text literar, de calitate. Începutul a fost făcut: teatrul patronază cercul de teatru al pionierilor din localitate, iar în repertoriu au fost incluse piese care se adresează celor mai tineri spectatori.

Poate că în ceea ce privește atragerea noilor absolvenți ai Institutului de teatru spre instituția reșițeană este nevoie de o atitudine mai activă: să nu se aștepte totul de la o dispoziție ministerială! Cea mai bună propagandă, în această privință, o constituie rezultatele obținute de teatru în ultima vreme, garanția colaborării cu regizori-pedagogi, care se bucură de prestigiu.

Desigur, o sală de teatru nu se clădește peste noapte, dar o mai atentă planificare a indicelui de folosire a actualei săli, precum și studierea distribuirii unor manifestări în alte săli, ar trebui să devină obiectul unor preocupări locale.

Oraș în plină creștere, important centru al industriei țării noastre, Reșița merită și din acest punct de vedere o atenție sporită. Colectivul pare dispus să răspundă oricăror solicitări.

Mihai Crișan